

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Богуслаєва Вячеслава Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1¹ частини першої статті 4, абзацу першого частини першої, частини другої статті 5¹ Закону України „Про санкції“, абзацу тринадцятого частини восьмої статті 283¹ Кодексу адміністративного судочинства України

Київ
2 жовтня 2024 року
№ 188-2(І)/2024

Справа № 3-157/2024(311/24)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Богуслаєва Вячеслава Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1¹ частини першої статті 4, абзацу першого частини першої, частини другої статті 5¹ Закону України „Про санкції“ від 14 серпня 2014 року № 1644–VII (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 40, ст. 2018) зі змінами, абзацу тринадцятого частини восьмої статті 283¹ Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Богуслаєв В.О. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині третій статті 22, частинам четвертій, п'ятій, шостій статті 41, частині першій статті 58 Конституції України (конституційність) пункт 1¹ частини першої статті 4 Закону України „Про санкції“ від 14 серпня 2014 року № 1644–VII зі змінами (далі – Закон) [згідно з яким стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними]; на відповідність частині першій статті 8 Конституції України (конституційність) абзац перший частини першої, частини другої статті 5¹ Закону [де визначено, що санкція, передбачена пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише до фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (зокрема шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (зокрема шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, зокрема до резидентів у розумінні Закону України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів“]; на відповідність частині першій статті 55 Конституції України (конституційність) частину другу статті 5¹ Закону, якою визначено: за наявності підстав та умов, зазначених у частині першій цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до Вищого антикорупційного суду з позовною заявою про застосування до відповідної фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону (далі – Заява), у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі – Кодекс), та абзац тринадцятий частини восьмої статті 283¹

Кодексу, відповідно до якого „Постанова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду набирає законної сили негайно після її проголошення та не підлягає оскарженню в касаційному порядку“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Міністерство юстиції України (далі – Міністерство) 22 січня 2024 року звернулося до Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) з адміністративним позовом, зокрема, до Богуслаєва В.О. про застосування санкції, встановленої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, та про стягнення в дохід держави його активів, посилаючись на: продовження строку дії правового режиму воєнного стану на території України; застосування до Богуслаєва В.О. санкції у вигляді блокування активів на підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) „Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)“ від 1 квітня 2023 року, введеного в дію Указом Президента України від 1 квітня 2023 року № 192/2023; наявність підстав для застосування санкції; співмірність застосування такої санкції до Богуслаєва В.О. зі шкодою, завданою його діями інтересам суспільства; пропорційність втручання у право власності.

ВАКС рішенням від 18 квітня 2024 року позов Міністерства задовольнив частково: до Богуслаєва В.О. застосовано санкцію, визначену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, в дохід держави стягнуто активи, які безпосередньо йому належать; у стягненні в дохід держави майна, яким Богуслаєв В.О. володіє опосередковано, відмовлено.

Колегія суддів Апеляційної палати ВАКС погодилася з висновками суду першої інстанції та постановою від 25 червня 2024 року зазначене рішення ВАКС залишила без змін.

Автор клопотання вважає, що оспорювані приписи Закону не відповідають принципу юридичної визначеності, який є складовою конституційно встановленого принципу верховенства права (правовладдя), порушують право

приватної власності, звужують зміст цього права, суперечать принципу незворотності дії закону в часі, а також порушують право автора клопотання на судовий захист. Богуслаєв В.О. вважає, що оспорюваний припис Кодексу не відповідає частині першій статті 55 Конституції України, оскільки позбавляє права на касаційне оскарження ухвалених у його справі судових рішень.

Обґрунтовуючи свої твердження, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на окремі приписи Конституції України, Закону, Кодексу, Цивільного кодексу України, Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Митного кодексу України, а також на Доповідь про правовладдя, схвалену Європейською Комісією „За демократію через право“ (Венеційська Комісія) на її 86-му пленарному засіданні, яке відбулося 25–26 березня 2011 року, рішення Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів), зазначаючи, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, порушено внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну

скаргу неприйнятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

Автор клопотання не наводить аргументів неконституційності оспорюваних приписів, а лише цитує юридичні позиції Конституційного Суду України щодо індивідуалізації юридичної відповідальності та конституційного принципу презумпції невинуватості. Поза його увагою залишилася правова природа спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), установлених у статті 4 Закону. Ця санкція не є покаранням за вчинення правопорушення, а є примусовим заходом обмеження використання активів, які сприяють чи можуть сприяти вчиненню різних посягань на національні інтереси, національну безпеку, суверенітет і територіальну цілісність України. Тому санкцію, встановлену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, не можна розглядати як прояв юридичної відповідальності, яким є конфіскація майна, що її застосовують за обвинувальним вироком суду. Санкція, встановлена пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, є обмеженням використання активів, які сприяють чи можуть сприяти тероризму, іншим посяганням на національні інтереси, національну безпеку, суверенітет і територіальну цілісність України, що зумовлює для держави потребу відповідати на ворожі дії збройної агресії.

Богуслаєв В.О. не враховує, що визнані Україною імперативні норми міжнародного права про заборону збройної агресії проти України були запроваджені та діяли ще задовго до початку збройної агресії Російської Федерації проти України та до ухвалення Закону і є загальновідомими. Закон лише деталізував на рівні національного законодавства перелік діянь, які за своїм змістом та спрямованістю підтримують акт збройної агресії, заборонений на рівні міжнародного права ще до початку збройної агресії Російської Федерації проти України в 2014 році.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Богуслаєв В.О., твердячи про: невідповідність частині першій статті 8, частині третій статті 22, частинам четвертій, п'ятій, шостій статті 41, частині першій статті 58 Конституції України пункту 1¹ частини першої статті 4 Закону; невідповідність

частині першій статті 8 Конституції України абзацу першого частини першої, частини другої статті 5¹ Закону; невідповідність частині першій статті 55 Конституції України частини другої статті 5¹ Закону та абзацу тринадцятого частини восьмої статті 283¹ Кодексу, не обґрунтував, у чому саме полягає її неконституційність. Автор клопотання фактично висловив незгоду з результатами розгляду його справи ВАКС та навів власне бачення законодавчого врегулювання порядку оскарження судових рішень, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону та Кодексу.

Окрім того, закріплюючи припис, згідно з яким можуть діяти вищі спеціалізовані суди (частина четверта статті 125), Конституція України водночас установлює, що питання судоустрою, судочинства визначають виключно закони України (пункт 14 частини першої статті 92 Конституції України), тобто надає законодавцю право визначати повноваження спеціалізованих судів, зокрема і ВАКС.

Отже, автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Богуслаєва Вячеслава Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1¹ частини першої

статті 4, абзацу першого частини першої, частини другої статті 5¹ Закону України „Про санкції“ від 14 серпня 2014 року № 1644–VII зі змінами, абзацу тринадцятого частини восьмої статті 283¹ Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**